

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/590/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6413201433
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 02. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2014:6413201433.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov JUDr. Ing. Jána Gandžalu, PhD. a Mgr. Dušana Ďuriana, v právnej veci navrhovateľa P. F. X., so sídlom v B. B., P. C. č. X, správcu konkurznej podstaty úpadcu F. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom v Z. B., A. č. XXXX/X, zastúpeného JUDr. Erikom Končokom, advokátom so sídlom v Bratislave, Ivánska cesta č. 30/B, proti odporkyni T. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom v Z. B., Z. č. XX/XX, zastúpenej JUDr. Jozefom Veselým, advokátom so sídlom vo Veľkom Krtíši, Mierová č. 1, o zaplatenie 2.520,- € s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 4C/20/2013-72 zo dňa 14.08.2013, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

Navrhovateľ je **p o v i n n ý** nahradiť odporkyni trovy odvolacieho konania v sume 130,87 € na účet právneho zástupcu odporkyne JUDr. Jozefa Veselého, advokáta so sídlom vo Veľkom Krtíši, Mierová č. 1, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd v celom rozsahu zamietol návrh navrhovateľa, ktorým sa voči odporkyni domáhal zaplatenia sumy 2.520,- € a uložil mu povinnosť nahradiť odporkyni trovy konania spolu v sume 752,54 € (súdny poplatok a trovy právneho zastúpenia) do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení rozsudku okresný súd uviedol, že navrhovateľ sa voči odporkyni domáhal zaplatenia uplatnenej sumy z titulu ušlého nájmu za užívanie bytu úpadcu za obdobie troch rokov pred vyhlásením konkurzu na majetok úpadcu, pretože tento byt odporkyňa užívala bezodplatne. Vychádzal zo zistenia, že odporkyňa je matkou úpadcu. Tvrdenie navrhovateľa, že úpadca bol zo zákona aj v čase pred vyhlásením konkurzu na jeho majetok povinný predchádzať úpadku a teda predovšetkým nebol oprávnený uskutočňovať právne úkony bez primeraného protiplnenia a za užívanie jeho bytu odporkyňou bol povinný žiadať úhradu nepovažoval okresný za správne s odôvodnením, že v spoločnosti platia aj morálne pravidlá a preto konanie úpadcu, ktorý prenechal byť vlastnej matke (odporkyni) na bezodplatné užívanie považoval za morálne konanie a nie za protiprávne konanie, ktoré by odporovalo niektorému zákonu. Okresný súd uzavrel, že úpadca uzavrel s odporkyňou zmluvu o výpožičke, na základe ktorej jej spolu so svojou manželkou, prenechal do bezplatného užívania sporný byt až do smrti odporkyne a preto návrh navrhovateľa ako nedôvodný zamietol. Svoje rozhodnutie oprel okresný súd o ustanovenie § 659 Občianskeho zákonníka; o trovách konania rozhodol okresný súd podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) s odôvodnením, že odporkyňa bola v plnom rozsahu úspešná; priznané trovy konania spolu v sume 752,54 € pozostávajú zo zaplatenej časti súdneho poplatku za podanie odporu v sume 75,50 € a z trov právneho zastúpenia v sume 677,04 € za tri úkony právnych služieb (prevzatie a príprava zastúpenia a účasť na pojednávaníach dňa 19.06.2013 a dňa 14.08.2013) po 101,25 € spolu s režijnými paušálmi k trom úkonom po sume 7,81 €, hotové výdavky (cestovné) v

sume 80,90 € za dve cesty na uvedené pojednávania z Veľkého Krtíša do Žiaru nad Hronom a späť (pri použití osobného motorového, pri vzdialenosti 160 km, spotrebe 6,1 l/100km, cene pohonných hmôt 1,13 €, resp. 1,16 € a paušálnej náhrade 0,183 € za km) a náhradu za stratu času za 6 polhodín po 13,01 € v sume 156,12 €, teda spolu 564,20 € plus 112,84 € ako 20 % DPH.

Proti rozsudku okresného súdu podal navrhovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu včas odvolanie zo dňa 12.09.2013 (č.l. 82-83 spisu), ktorým navrhol zrušenie rozsudku alebo jeho zmenu v zmysle vyhovenia návrhu. Navrhovateľ uplatnil odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. f) O.s.p. (nesprávne právne posúdenie veci). V odvolaní navrhovateľ uviedol, že sa v plnom rozsahu nestotožňuje s právnym posúdením veci okresným súdom, ktorý sa bez relevantnej argumentácie obsahujúcej odkaz na konkrétne zákonné ustanovenie obmedzil len na vágny odkaz, že v spoločnosti platia aj morálne pravidlá a konanie úpadcu, ktorým bezodplatne prenechal byť odporkyni (svojej matke) nie je protiprávnym konaním. Okresný súd sa nedostatočne vysporiadal s jeho právnou argumentáciou a v konečnom dôsledku nesprávne aplikoval ustanovenie § 4 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii“), ktoré ukladá úpadcovi povinnosť predchádzať úpadku a súčasne povinnosť prijať bez zbytočného odkladu vhodné a primerané opatrenia na jeho odvrátenie; citovaná povinnosť úpadcu je základným predpokladom na zachovanie majetku úpadcu, na uspokojenie nárokov veriteľov aj na zabránenie vzniku ďalších záväzkov, ktoré by znížovali mieru uspokojenia už existujúcich pohľadávok; úpadca v zmysle uvedenej povinnosti nekonal a preto prenechanie nehnuteľnosti v jeho bezpodielovom spoluvlastníctve bez akéhokoľvek protiplnenia je zjavným porušením zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii. Okresný súd poukázal na morálne pravidlá v spoločnosti v zmysle, že uvedené konanie úpadcu nie je žiadne protiprávne konanie a neodporuje žiadnemu zákonu. Základnou zásadou konkurzného konania bez ohľadu na akékoľvek rodinné väzby úpadcu a odporkyne je ochrana veriteľov úpadcu a povinnosťou správcu je v zmysle § 86 ods. 2 prvá veta zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii využívať všetky právne prostriedky na ochranu a vymáhanie majetkových práv podliehajúcich konkurzu; podľa navrhovateľa nie je možné uprednostniť morálne pravidlá v rámci vzťahu matky a syna pred záujmami veriteľov pohľadávok úpadcu, ktoré boli v konkurze prihlásené a zistené v objeme viac ako 520.000,- €. Za účelom dosiahnutia čo najvyššej miery uspokojenia pohľadávok veriteľov v čase úpadku (i v čase kedy mu úpadok ešte len hrozil ako aj v čase kedy mu úpadok ešte ani nehrozil) bol úpadca povinný za prenechanie užívania predmetného bytu požadovať plnenie spočívajúce v úhrade nájomného dojednaného v obvyklej výške. K argumentácii okresného súdu, že medzi úpadcom a odporkyniou došlo k uzavretiu zmluvy o výpožičke navrhovateľ uviedol, že túto zmluvu je nutné považovať za neplatný právny úkon v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka, pretože odporuje citovanému ustanoveniu § 4 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a povinnosti úpadcu v každom čase predchádzať úpadku a nezmariť, resp. nezmenšiť uspokojenie jeho veriteľov a to ani čiastočne. Plnenie, ktoré odporkyňa získala bezplatným užívaním nehnuteľnosti vo vlastníctve úpadcu, je v nadväznosti na uvedené porušenie zákonnej povinnosti bezpochyby považované za majetkový prospech získaný na základe neplatného právneho úkonu a teda za bezdôvodné obohatenie podľa § 451 Občianskeho zákonníka. Okresný súd sa v napadnutom rozsudku nevysporiadal s protiprávnym konaním úpadcu a preto vec nesprávne právne posúdil. Navrhovateľ ako správca konkurznej podstaty je povinný maximalizovať konkurznú podstatu a za týmto účelom využiť všetky efektívne právne prostriedky na ochranu záujmu veriteľov s cieľom čo najvyššieho pomerného uspokojenia, v dôsledku čoho uplatnil voči odporkyni predmetný nárok na vydanie uplatnenej sumy, ktorú získala na základe neplatného právneho úkonu. Navrhovateľ súčasne uplatnil náhradu trov odvolacieho konania.

Odporkyňa sa k doručenému odvolaniu navrhovateľa vyjadrila prostredníctvom svojho právneho zástupcu písomným podaním zo dňa 23.09.2013 (č.l. 86 spisu), ktorým navrhla napadnutý rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdiť a uplatnila náhradu trov odvolacieho konania. Poukázala na to, že navrhovateľ v odvolaní opakuje svoje tvrdenia a právne názory uplatnené už v konaní pred okresným súdom.

Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu určenom ustanovením § 212 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a rozsudok okresného súdu podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

Podľa § 219 ods. 1 O.s.p., odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods. 2 O.s.p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolanie navrhovateľa nie je podľa názoru odvolacieho súdu dôvodné.

Zo skutkového stavu zisteného okresným súdom vyplýva, že na majetok úpadcu bol uznesením Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 2K/28/2011-33 zo dňa 22.06.2011 vyhlásený konkurz; uvedeným uznesením bol súčasne za správcu konkurznej podstaty ustanovený navrhovateľ. Do konkurznej podstaty úpadcu patrí byt č. XX na desiatom podlaží bytového domu súp. č. XX postaveného na pozemku parc. č. KNC XXXX zapísaný na LV č. XXXX pre k. ú. Z. B. (ďalej aj „byt“), ktorý v celosti patrí do zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva úpadcu a jeho manželky; uvedený byt na základe dohody s úpadcom a jeho manželkou od jeho nadobudnutia do vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu bezodplatne užívala odporkyňa, ktorá je matkou úpadcu; úpadca s manželkou nadobudli predmetný byt od odporkyne a jej manžela kúpnu zmluvou zo dňa 24.06.2003; odporkyňa v byte býva od roku 1973 a v uplatnenom období troch rokov do vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu sama uhrádzala všetky náklady spojené s bývaním. Okresný súd vykonal dokazovanie okrem listinných dôkazov a vypočutia navrhovateľa a odporkyne ako účastníkov konania aj vypočutím úpadcu a jeho manželky ako svedkov. Zo spisu okresného súdu ďalej vyplýva, že navrhovateľ sa návrhom na začatie konania voči odporkyni domáhal zaplata sumy 2.520,- € a náhrady trov konania z titulu „ekvivalentu nájomného“ za užívanie bytu za obdobie troch rokov pred vyhlásením konkurzu na majetok úpadcu, t.j. 36 krát 70,- € mesačne.

Odvolačný súd preskúmal všetky podstatné odvolacie námietky odporcu ako aj predchádzajúce konanie a napadnutý rozsudok okresného súdu a udáva, že sa v plnom rozsahu stotožňuje so skutkovými a právnymi závermi okresného súdu, osvojuje si dôvody napadnutého rozsudku okresného súdu a v zmysle § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. na ne v celom rozsahu poukazuje.

Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku a reagujúc na uplatnený odvolací dôvod navrhovateľa odvolací súd udáva, že okresný súd zamietol návrh navrhovateľa na zaplata sumy na základe správneho právneho posúdenia veci. Návrh navrhovateľa nie je dôvodný ani podľa odvolacieho súdu. Z dokazovania vyplýva, že k právnemu úkonu medzi úpadcom a jeho manželkou na jednej strane a odporkyňou na strane druhej o prenechaní bytu do bezodplatného užívania (t.j. k uzavretiu zmluvy o výpožičke) došlo niekedy v roku 2003, t.j. viac ako osem rokov pred vyhlásením konkurzu na majetok úpadcu. Z argumentácie navrhovateľa v návrhu na začatie konania a v odvolaní je zrejmé, že tento vo svojej podstate prehodnocuje právny úkon, ktorý uzavreli úpadca s manželkou a odporkyňa pred vyhlásením konkurzu na jeho majetok vo vzťahu k podstate a z dôvodov, ktoré nastali po uskutočnení právneho úkonu. Podľa názoru odvolacieho súdu žiadne takéto právo navrhovateľovi ako správcovi konkurznej podstaty úpadcu zo zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii nevyplýva (t.j. spätne meniť obsah už vykonaných právnych úkonov úpadcu). Pokiaľ sa navrhovateľ ako správca domnieval, že uvedený právny úkon úpadcu ukracuje podstatu, pretože ide o právny úkon dlžníka bez primeraného protiplnenia (§ 58 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii), mal za obdobie troch rokov pred začatím konkurzného konania (§ 58 ods. 3 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii) uplatniť odporovateľnosť tohto právneho úkonu proti odporkyni (§ 62 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii); až v prípade úspechu správcu a určenia, že predmetný právny úkon je voči odporkyni neúčinný, by vzniklo navrhovateľovi ako správcovi právo domáhať sa voči odporkyni plnenia v prospech podstaty (§ 63 ods. 3 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii). Prípadnú neúčinnosť právneho úkonu nemôže súd v tomto konaní posudzovať ako otázku predbežnú. Preto pokiaľ správca včas a úspešne predmetnému právnemu úkonu úpadcu neodporoval, nie je aktívne vecne legitimovaný domáhať sa voči odporkyni plnenia v prospech podstaty, ktoré podľa neho v dôsledku tohto právneho úkonu podstatu ukrátilo.

Odvolačný súd sa nestotožňuje ani s argumentáciou navrhovateľa v odvolaní o absolútnej neplatnosti predmetného právneho úkonu pre rozpor so zákonom podľa § 39 Občianskeho zákonníka v spojení s § 4 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii. Výklad dotknutých právnych noriem urobený navrhovateľom by vo svojej podstate znamenal zákaz uzavierania bezodplatných zmlúv, z ustanovenia § 4 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii však takýto záver nevyplýva; navyše zo skutkových zistení okresného súdu (výpoveď manželky úpadcu ako svedkyne) vyplýva, že v čase urobenia predmetného právneho úkonu „firma prosperovala“, iný dôkaz o hroziacom úpadku úpadcu v tom čase v konaní navrhnutý ani predložený nebol; platnosť právneho úkonu sa posudzuje v čase a so zreteľom na okolnosti, ktoré tu boli v čase jeho urobenia (následné zmeny sú možné len zákonným spôsobom, nie však zmenou výkladu prejavu vôle). V zhode s okresným súdom je tu preto potrebné zohľadniť aj okolnosti urobenia právneho úkonu, skutočnosť, že odporkyňa je matkou úpadcu a nemožno u nej hovoriť o porušení žiadnej zákonnej povinnosti (ochrana dobromyseľného účastníka zmluvy) a v neposlednom rade je potrebné zohľadniť aj tvrdý rozsah ukrátenia konkurznej podstaty (2.520,- €) oproti mase pohľadávok prihlásených do konkurzu úpadcu (520.000,- € podľa tvrdenia navrhovateľa).

Pri rozhodovaní o podanom odvolaní navrhovateľa prihliadal odvolací súd aj na ustanovenie § 212 ods. 3 O.s.p., podľa ktorého na vady konania pred súdom prvého stupňa prihliada odvolací súd, len ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že na prípadné vady konania odvolací súd prihliadne len ak skutočne mali za následok nesprávne rozhodnutie (teda nie len mohli mať tento následok). Zo spisu okresného súdu vyplýva, že odporkyňa okrem iných výhrad k návrhu vzniesla v konaní aj námietku premlčania a to najskôr v odpore zo dňa 03.12.2012 (č.l. 24-25 spisu) proti vydanému platobnému rozkazu, neskôr prostredníctvom svojho právneho zástupcu na tejto námietke premlčania zotrvala aj do zápisnice o pojednávaní zo dňa 19.06.2013 (č.l. 63 spisu), okresný súd sa však s touto námietkou v napadnutom rozsudku žiadnym spôsobom nevysporiadal. Vo všeobecnosti platí, že otázkou premlčania uplatneného nároku sa súd z hľadiska hospodárnosti konania musí zaoberať na základe námietky ako primárnou otázkou (porovnaj napríklad rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1MOBdo/1/2007 zo dňa 27.08.2008) a až následne meritórne posudzovať nárok uplatnený navrhovateľom; na druhej strane však nemožno vylúčiť, že uplatnený nárok môže súd výnimočne zamietnuť aj z iných relevantných dôvodov bez ohľadu na vznesenú námietku premlčania (porovnaj stanovisko senátu Najvyššieho súdu ČSSR sp. zn. Sc 2/1983 zo dňa 26.04.1983 uverejnené ako R 29/1983). Preto odvolací zastáva názor, že nevysporiadanie sa so vznesenou námietkou premlčania zo strany odporkyne nemalo za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, pretože aj odvolací súd sa s napadnutým rozhodnutím z dôvodov v ňom uvedených stotožnil.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok okresného súdu podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. v celom rozsahu ako vecne správny potvrdil a to vrátane závislého výroku o trovách konania, ktorý bol tiež vecne správny a odôvodnený plným úspechom odporkyne v konaní.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal. Odporkyňa bola v odvolacom konaní v plnom rozsahu úspešná a vzniklo jej voči plne neúspešnému navrhovateľovi právo na náhradu uplatnených účelne vynaložených trov konania, ktoré pozostávajú z trov právneho zastúpenia za jeden úkon právnych služieb - vyjadrenie k odvolaniu v sume 101,25 € spolu s režijným paušálom v sume 7,81 €, k tomu odmena zvýšená o daň z pridanej hodnoty vo výške 20 % v sume 21,81 €, pretože právny zástupca odporkyne je jej platiteľom (č.l. 79 spisu); spolu trovy odvolacieho konania odporkyne v sume 130,87 €, ktoré je navrhovateľ v zmysle § 149 ods. 1 O.s.p. povinný zaplatiť právnenému zástupcovi odporkyne.

Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je odvolanie prípustné.